

קלטנברונר, ארנסט (1903-1946)

(Ernst Kaltenbrunner). משפטן ופוליטיקאי נאצי. נולד בריד (Ried) שבאוסטריה. אביו היה עורך-דין. ק' למד כימיה ומשפטים – זמן מה גם בפראג – והיה לעורך-דין. משנת 1932 היה חבר במפלגה הנאצית ובס"ס. ב-1934-1935 היה כלוא באשמת בגידה, ומ-1935 היה מנהיג הס"ס באוסטריה עד לסיפוחה (אנשלוס) ב-1938. נראה שהוא שהביא לשורות הס"ס את אדולף איכמן, בן מכרו הטוב של אביו.

לאחר סיפוח אוסטריה קודם ק', שהיה ס"ס גרופנפירר, למשרת מזכיר מדינה לבטחון הציבור באוסטמארק' ומלא תפקיד זה עד 1941. הוא גם היה חבר הרייכסטאג של הרייך. ה'לשכה המרכזית להגירת יהודים' שהקים איכמן בוינה, בפיקודם של הגאולייטרים יוזף בירקל וק', דאגה לכך, שמספר 'היהודים שהיגרו מאוסטריה' בתוך שנה מסיפוחה הגיע ל-150,000. אחרי ההתנקשות ברינהרד היידריך ב-27 במאי 1942 נקרא ק' לנהל את ה'משרד הראשי לבטחון הרייך' (RSHA), אך רק ב-30 בינואר 1943 מונה רשמית למפקד משטרת הביטחון והס"ד במקום היידריך, ששישה חודשים לפני-כן מת מפצעיו בהתנקשות. אין ספק שק' נמנה, בצד הינריך הימלר, עם ראשי היוזמים את 'מבצע ריינהרד' ועם ראשי האחראים להמשך ה'פתרון הסופי', למרות שהשאר אך מעט עקבות במסמכים על פעולותיו אלו. האמור כאן נכון גם לגבי חלקו של ק' בהמשכו של מיבצע אותנסייה, שהיה מתואם ומוסווה יותר מ'מיבצע ריינהרד' ומה'פתרון הסופי'. נראה שבחלקו נבע הדבר מרצונו ההולך וגדל של הימלר, הרייכספירר ס"ס, לשמור לעצמו את כול ההופעות הציבוריות הראוותניות. ואולם, הוכח חלקו המדרבן של ק' בשילוח היהודים מטרזינשטט, ובכללם הבלתי כשירים לעבודה, באביב 1943, וגם בנוגע לנסיון שילוח של יהודי בולגריה בקיץ 1943. עוד ב-1945 מינה ק' לשלישו האישי וליועצו קצין שעליו נמסר בדיון-וחשבון המכונה 'דו"ח יגר', כי ב-1941 רצח בליטה, בעזרת 'קומנדו' של שמונה-עשר 'אנשים מהימנים' ושל כ-80 'פרטיזנים' ליטאים, לפחות 60,000 יהודים, גברים נשים וילדים.

בניגוד לכמה מבכירי משרדו, שהתערבותם בסוגיות המדיניות של ה'משרד הראשי לבטחון הרייך' גרמה, שמחוץ למשרד העריכו את חשיבותם יותר מן הראוי, נהג ק' בהתאפקות אישית, ובקשר לכך חישב לעצמו – שוב בניגוד לכמה מפקודיו – סיכויי הישרדות מציאותיים בסוף המלחמה. לפיכך ניסה אפילו בעת משפטו בנירנברג להופיע כמי שלא ידע דבר. ואולם, למרות זאת גזר עליו בית-הדין הצבאי הבין-לאומי בנירנברג (ראה משפטים) עונש מיתה, וב-16 באוקטובר 1946 נתלה.

הפרסומים המכונים 'דו"חות ק' הם אוסף של דינים-וחשבונות שנערכו בפקודת ק' בשביל מרטין בורמן בידי מחלקה במשרדו, שהורכבה במיוחד בפיקודו של ס"ס אוברשטורמבנפירר פון קילפינסקי. מדובר בחקירות הגסטפו בקשר להתנקשות בהיטלר ב-20 ביולי 1944. לפי

הנס אדולף יעקובסון, שפירסם את הדינים-וחשבונות (ראה ביבליוגרפיה) הם הורכבו מ'אלפי תחקירים' שעשו 11 קבוצות של פקידי ה'משרד הראשי לבטחון הרייך', שכונו 'הפלוגות המיוחדות של 20 ביולי'. בפלוגות ההן היו כ-4,000 איש, והם נטלו חלק בדיכוי המרד.